GIÁO DỤC VĂN HOÁ GIAO THÔNG CHO HỌC VIÊN TẠI TRUNG TÂM ĐÀO TẠO VÀ SÁT HẠCH LÁI XE CƠ GIỚI ĐƯỜNG BỘ TRƯỜNG CAO ĐẲNG ĐIỆN BIÊN

Lê Minh Châu
Trung tâm Đào tạo và Sát hạch lái xe cơ giới đường bộ, Trường Cao đẳng Điện Biên

Tóm tắt: *Văn hóa giao thông là một tập hợp gồm: ý thức tham gia giao thông, tính tự giác chấp hành luật, và điều quan trọng hơn hết là văn hóa ứng xử giữa con người với con người trong cộng đồng. Giáo dục văn hoá giao thông cho học viên tại Trung tâm Đào tạo và sát hạch lái xe cơ giới đường bộ, Trường Cao đẳng Điện Biên là vô cùng quan trọng góp phần nâng cao văn hoá giao thông và giảm thiểu tai nạn giao thông.*

Từ khoá: *Giáo dục, văn hoá giao thông, Trung tâm đào tạo và sát hạch lái xe cơ giới đường bộ, Trường Cao đẳng Điện Biên.*

TRAFFIC CULTURE EDUCATION FOR STUDENTS AT THE CENTER FOR ROAD MOTOR VEHICLE DRIVING TRAINING AND TESTING, DIEN BIEN COLLEGE

Le Minh Chau
Center for Driver Training and Testing of Road Motor Vehicles, Dien Bien College

Abstract: *Traffic culture is a set of: traffic participation awareness, voluntary compliance with the law, and most importantly, the culture of behavior between people in the community. Traffic culture education for students at the Center for Training and Testing of Road Motor Vehicle Drivers, Dien Bien College is extremely important in contributing to improving traffic culture and reducing traffic accidents.*

Keywords: *Education, traffic culture, Center for Training and Testing of Road Motor Vehicle Drivers, Dien Bien College.*

Nhận bài: 13/08/2025 *Phản biện: 17/09/2025* *Duyệt đăng: 21/09/2025*

I. ĐẶT VẤN ĐỀ

Văn hoá giao thông là một bộ phận của văn hoá ứng xử nơi công cộng. Ứng xử nơi công cộng là sự giao tiếp của con người với nhau và ý thức của mỗi người đối với môi trường sống. Nếu giao tiếp biểu thị sự tôn trọng, quan tâm, giúp đỡ người khác cũng như ý thức giữ gìn, bảo vệ môi trường sống thì đó là những hành vi ứng xử văn hóa. Điều này cũng cho thấy, giao tiếp nơi công cộng bộc lộ rõ nét nhất sự lịch thiệp và khả năng giao tế của mỗi người. Trong không gian giao tiếp ngày càng mở rộng như hiện nay thì văn hóa ứng xử của mỗi người cần được nâng lên một tầm cao mới, để tô đẹp thêm cho môi trường văn hóa nơi bản thân mình đang sinh sống, học tập và làm việc.

Giáo dục văn hoá giao thông cho học viên tại Trung tâm đào tạo và sát hạch lái xe cơ giới đường bộ, Trường Cao đẳng Điện Biên là vô cùng quan trọng, giúp học viên sau khi được cấp Giấy phép lái xe và tham gia lưu thông trên đường có đầy đủ kiến thức về lái xe an toàn và đạo đức trong cầm lái, có hành vi ứng xử văn minh, lịch sự, nhã nhặn khi xảy ra va chạm giao thông, góp phần giảm thiểu tai nạn giao thông.

II. NỘI DUNG NGHIÊN CỨU

2.1. Khái niệm văn hoá giao thông

Có nhiều quan điểm khác nhau về văn hoá giao thông

Văn hóa giao thông là sự hiểu biết và chấp hành nghiêm chỉnh pháp luật về giao thông; là ý thức trách nhiệm với cộng đồng khi tham gia giao thông. Là ứng xử có văn hóa, có tình yêu thương con người trong các tình huống không may xảy ra khi tham gia giao thông.

Hoặc có thể hiểu văn hóa giao thông là tự giác chấp hành trật tự an toàn giao thông, ngăn chặn các hành vi gây nguy hiểm cho người tham gia giao thông, tôn trọng, nhường nhịn người khác, tận tình giúp đỡ người tham gia giao thông gặp hoạn nạn, giúp đỡ người tàn tật, trẻ em, người cao tuổi để hướng tới một xã hội giao thông an toàn, thân thiện.

Tóm lại, văn hóa giao thông là tập hợp các chuẩn mực đạo đức, ứng xử có văn hóa và ý thức tự giác chấp hành pháp luật về giao thông của mỗi cá nhân và cộng đồng khi tham gia giao thông, nhằm xây dựng một môi trường giao thông an toàn, văn minh và thân thiện. Nó thể hiện qua việc tuân thủ quy tắc, thái độ tôn trọng, nhường nhịn, giúp đỡ người khác và có trách nhiệm bảo vệ môi trường, chung tay vì sự an toàn của toàn xã hội.

2.2. Các yếu tố chính của văn hóa giao thông

Thứ nhất, chấp hành pháp luật: Tuân thủ nghiêm chỉnh các quy định về tốc độ, làn đường, tín hiệu đèn giao thông và các biển báo,...

Thứ hai, ứng xử có văn hóa: Giữ thái độ lịch sự, nhường nhịn, có tinh thần hợp tác và giúp đỡ người khác khi tham gia giao thông.

Thứ ba, trách nhiệm cộng đồng: Có ý thức bảo vệ môi trường, không xả rác bừa bãi trên đường và sẵn sàng ứng cứu khi có tai nạn xảy ra.

Thứ tư, tự giác: Nâng cao ý thức tự giác và chi phối trực tiếp hành vi chấp hành luật lệ giao thông của mỗi cá nhân.

Căn cứ Mục 1 Tiêu chí văn hóa giao thông đường bộ ban hành kèm theo Quyết định 3500/QĐ-BVHTTDL năm 2013 quy định về tiêu chí chung của văn hóa giao thông đường bộ như sau:

(1) Tự giác chấp hành pháp luật về giao thông;

(2) Thực hiện nghiêm nhiệm vụ, tác phong chuẩn mực, văn minh;

(3) Tôn trọng, nhường nhịn, giúp đỡ mọi người khi tham gia giao thông;

(4) Có trách nhiệm với bản thân và cộng đồng khi tham gia giao thông;

(5) Đi đúng làn đường, phần đường quy định;

(6) Không tham gia đua xe và cổ vũ đua xe trái phép;

(7) Tuân thủ pháp luật khi xử lý và bị xử lý các hành vi vi phạm trật tự an toàn giao thông.

(8) Tạo dựng kết cấu hạ tầng giao thông chuẩn mực, an toàn;

(9) Có ý thức văn hóa xây dựng môi trường giao thông thân thiện, an toàn.

2.3. Vai trò của văn hóa giao thông

Một là, giảm thiểu tai nạn giao thông: Khi mọi người tham gia giao thông văn minh, ý thức chấp hành pháp luật tốt, các hành vi nguy hiểm sẽ được ngăn chặn, từ đó giảm số vụ tai nạn.

Hai là, tạo môi trường giao thông an toàn và thân thiện: Văn hóa giao thông giúp xây dựng một môi trường đường phố an toàn, thoải mái và dễ chịu cho tất cả mọi người.

Ba là, nâng cao ý thức và trách nhiệm xã hội: Thúc đẩy ý thức trách nhiệm cá nhân và cộng đồng, đóng góp vào việc xây dựng một xã hội văn minh hơn.

2.4. Thực trạng văn hoá giao thông ở nước ta hiện nay

Văn hóa giao thông nói về tổng quan nó như một tập hợp gồm: ý thức tham gia giao thông, tính tự giác chấp hành luật, và điều quan trọng hơn hết là văn hóa ứng xử, đâu đó khi đi trên đường ta vẫn thấy cảnh chen lấn xô đẩy để lên phía trước, những lời lẽ thô, dọa nạt, một số ít khi va chạm không những không xin lỗi, giúp đỡ người bị nạn mà còn dùng lời lẽ dăn đe, hống hách… rất đáng phê bình, đó là những hành động không thể chấp nhận, không những nó làm ảnh hưởng đến nhân phẩm, bản chất tình yêu thương con người đồng loại mà nó còn phản ánh đạo đức của người tham gia giao thông đang đi xuống.

Khi một cộng đồng cùng tham gia lưu thông trên đường, rất cần ý thức tự giác, cách hành xử có văn hóa của mỗi người để trật tự giao thông luôn được duy trì, đảm bảo an toàn cho tính mạng, tài sản của mỗi cá nhân. Dù các cơ quan chức năng đã đẩy mạnh các hoạt động tuyên truyền, vận động, giáo dục trong cộng đồng và Nhà trường về ý thức văn hóa khi tham gia giao thông nhưng trong thực tế khi xảy ra va chạm giao thông để có cách ứng xử bình tĩnh, êm đẹp thì không phải cá nhân nào cũng làm được.

Đã có nhiều những hậu quả đáng tiếc xảy ra, cũng có nhiều đối tượng vì thiếu đi nét văn hoá trong ứng xử mà từ những va chạm nhỏ đã phải đối mặt với phát luật.

Đơn cử như vụ hai thanh niên có hành vi tạt đầu ôtô, đánh người vào ngày 25/2/2024 trên đường Vành đai 2 Hà Nội.

Theo đó, khoảng 16h ngày 25/2/2024, chị N.P.T.A (SN 1996, trú tại Long Biên, Hà Nội) đi ôtô BKS 30E-502.XX trên đường Vành đai 2 trên cao (hướng từ cầu Vĩnh Tuy - Ngã Tư Sở). Khi đi đến đoạn phía trên cầu Mai Động (Minh Khai, Hai Bà Trưng, Hà Nội) thì bị xe SH màu da cam BKS 29H1-747.XX do T.V.H (người lái xe SH, SN 1986, ở quận Hai Bà Trưng) và T.T (người ngồi sau xe, SN 1980, trú tại Ba Đình, Hà Nội) lạng lách tạt đầu xe ôtô. Chưa dừng lại ở hành động đó, hai người đi xe máy còn đập vào xe của chị T.A rồi chửi bới. Sau đó, H và T tiếp tục di chuyển trên đường Vành đai 2 trên cao và gây gổ với hai nam thanh niên trong xe ôtô BKS 30K - 840.XX.

Khi bị chặn đầu xe, hai nam thanh niên trên ôtô đã xuống xe đánh nhau với H và T. Lúc này, chị T.A đã quay lại video diễn biến sự việc. Khai tại cơ quan chức năng, T.V.H, vào vào buổi trưa cùng ngày, H và T.T có uống rượu, bia với nhau rồi tham gia giao thông. Khi điều khiển xe máy đến đầu cầu Vĩnh Tuy (hướng về Ngã Tư Sở) thì có người lái ôtô màu trắng bất ngờ mở kính xe nhổ nước bọt vào người. H cho biết thời điểm đó không biết vì sao người đi ôtô lại làm vậy với mình.

Sau đó, H đã điều khiển xe máy truy đuổi theo chiếc ôtô màu trắng lên Vành đai 2 trên cao, liên tục đánh võng, tạt đầu các ôtô đi cùng chiều. Đến

đoạn phía trên cầu Mai Động (phường Minh Khai, quận Hai Bà Trưng) thì H phát hiện một người phụ nữ điều khiển ôtô nhãn hiệu I10 quay phim, chụp ảnh nên H đã lớn tiếng yêu cầu người này xóa video. Thấy người này không tắt máy nên H và T lao vào chửi bới, giật cửa, đấm đá vào cửa kính ôtô yêu cầu người này xuống xe nói chuyện. Tiếp đó, H và T lên xe tiếp tục lạng lách, đánh võng cản trở xe của người phụ nữ trên. Lúc này, một xe ôtô màu trắng mang BKS 30K - 840.XX vượt lên và bấm còi nên H đuổi theo xe chửi bới. Sau vụ việc đó, Công an quận Hai Bà Trưng (Hà Nội) đã tạm giữ hình sự với T.V.H và T.T để điều tra về hành vi gây rối trật tự công cộng.

Những hành vi ứng xử thiếu văn hoá khiến tình trạng giao thông trầm trọng hơn

Theo thống kê của cảnh sát giao thông TP. Hà Nội, 1 ngày, thành phố Hà Nội có khoảng 650 xe máy, 230 ôtô phương tiện đăng ký mới. Tốc độ đô thị hoá ngày càng phát triển, gia tăng, học tập sinh sống làm việc, nhu cầu xe tăng cao nhưng hệ thống mặt đường không đảm bảo phương tiện và hệ thống cơ sở vật chất giao thông không đồng bộ. Một hiện trạng khác là lấn chiếm lòng đường vỉa hè, hành lang an toàn. Đây là thực trạng đáng báo động cần giải quyết. Tại Thủ đô Hà Nội, mỗi ngày có từ 106 - 112 vụ tai nạn giao thông. Tai nạn giao thông tăng đột biến, số vụ vi phạm về tai nạn giao thông lên cao, vi phạm nồng độ cồn là nguyên nhân gây ra nhiều vụ tai nạn giao thông nghiêm trọng.

Theo báo cáo quốc gia về an toàn giao thông năm 2022, toàn quốc có gần 15.000 vụ tai nạn giao thông, làm chết gần 6.000 người, bị thương hơn 9.000 người. Gần 9.000 người bị tai nạn giao thông nằm trong độ tuổi đến trường.

Đáng nói, nguyên nhân xảy ra tai nạn giao thông do ý thức chấp hành luật giao thông của người dân đang tăng cao. Theo thống kê, trong số 2,8 triệu trường hợp bị xử lý vì vi phạm giao thông thì có đến 308 nghìn vụ vi phạm nồng độ cồn, chiếm 11%; 1.818 trường hợp lái xe dương tính với chất ma túy, chiếm 0,06%. Đáng chú ý, lực lượng Cảnh sát giao thông toàn quốc đã phát hiện, ngăn chặn và xử lý 169 vụ với 2.836 đối tượng có hành vi điều khiển xe lạng lách, đánh võng, chạy xe thành đoàn với tốc độ cao, có dấu hiệu đua xe trái phép, gây rối trật tự công cộng.

Trên thực tế, nhiều vụ tai nạn thương tâm bắt nguồn từ lỗi chủ quan của người tham gia giao thông. Do vậy, xây dựng văn hóa giao thông hay nâng cao ý thức tham gia giao thông của mỗi người chính là bắt đầu từ những hành động nhỏ nhất, như đội mũ bảo hiểm khi đi xe mô-tô, xe gắn máy, xe đạp điện; đi đúng phần đường, làn đường quy định; không đi xe trên vỉa hè; đi bộ dưới lòng đường; chấp hành nghiêm hiệu lệnh của đèn tín hiệu giao thông; ứng xử có văn hóa khi xảy ra va chạm giao thông…

Theo Cục Cảnh sát giao thông, Bộ Công an, từ ngày 1 đến 31/1/2025, toàn quốc xảy ra 1.702 vụ tai nạn giao thông, làm 917 người tử vong, 1.163 người bị thương. So với tháng trước, số vụ tai nạn giảm 18,25%, số người tử vong giảm 9,83%, số người bị thương giảm 20,12%.

Tại TP. Hà Nội, trong cùng thời gian, toàn thành phố xảy ra 94 vụ tai nạn giao thông, làm 59 người tử vong, 72 người bị thương. So với tháng trước, số vụ tai nạn giảm 38, số người tử vong giảm 8, số người bị thương giảm 21.

Số vụ vi phạm về trật tự an toàn giao thông cũng giảm đáng kể. Từ ngày 1/1/2025 đến 4/2/2025, lực lượng cảnh sát giao thông TP. Hà Nội đã xử lý 19.892 trường hợp vi phạm, giảm 42,6% so với tháng trước. Ghi nhận thực tế cũng cho thấy, tại nhiều tuyến đường và nút giao thông của Thủ đô, tình trạng vượt đèn đỏ, lấn làn, dừng đỗ sai quy định đã giảm rõ rệt. Người tham gia giao thông đã có ý thức hơn, có văn hóa hơn trong việc tuân thủ đèn tín hiệu, không chen lấn, lạng lách khi di chuyển.

2.5. Một số biện pháp giáo dục văn hoá giao thông cho học viên tại Trung tâm đào tạo và sát hạch lái xe đường bộ, Trường Cao đẳng Điện Biên

Đánh giá Nghị định 168/2024/NĐ-CP ngày 26-12-2024 của Chính phủ đã có tác động tích cực đến ý thức tham gia giao thông của người dân, theo TS. Khương Kim Tạo, nguyên Phó chánh văn phòng Ủy ban An toàn giao thông quốc gia, để nâng cao văn hóa giao thông, cần thực hiện song song 2 nhiệm vụ là giáo dục và xử phạt.

Việc ban hành Nghị định để tăng tính răn đe với các hành vi vi phạm giao thông, đặc biệt với các hành vi gây hậu quả nghiêm trọng, là đúng đắn. Đây cũng là biện pháp để uốn nắn thói quen của người tham gia giao thông, thực tế cho thấy đã đạt hiệu quả tốt, tuy nhiên về lâu dài cần tập trung nâng cao hoạt động giáo dục, phải coi giáo dục văn hóa giao thông là nhiệm vụ quan trọng, thường xuyên.

TS. Khương Kim Tạo nhấn mạnh, khi văn hóa giao thông được nâng cao thì số vụ tai nạn giao thông sẽ giảm. Ngoài việc tự giác tuân thủ luật giao thông, người dân cần nâng cao kiến thức và văn hóa ứng xử, tham gia giao thông với tinh thần nhân ái, nhân hậu, biết nhường nhịn, tiết chế, tránh tâm lý so kè, kèn cựa nhau khi tham gia giao thông.

Bên cạnh đó, người tham gia giao thông cần điều khiển phương tiện di chuyển đúng tốc độ quy định, hoặc di chuyển nhanh, chậm trong giới hạn tốc độ cho phép để phù hợp với tình hình thực tế của hạ tầng giao thông, phù hợp với tình hình thời tiết, mật độ phương tiện tham gia giao thông tại từng thời điểm khác nhau.

Cùng với đẩy mạnh công tác giáo dục, cần có hoạt động xử phạt. Mục tiêu của xử phạt để nâng cao hiệu quả của giáo dục, vì vậy khi xử phạt cần nghiêm minh, đúng người, đúng lỗi, xem xét khách quan, thấu đáo, với mục tiêu đặt lợi ích và sự an toàn của người dân lên trên hết.

Đối với giảng viên của Trung tâm đào tạo và sát hạch lái xe cơ giới đường bộ, Trường Cao đẳng Điện Biên

Hiện tại, nhu cầu học để có giấy phép lái xe (GPLX) của người dân vẫn tăng cao, nên Trung tâm thường xuyên yêu cầu các giảng viên phải tăng cường chất lượng giảng dạy. Bên cạnh đó, đẩy mạnh giáo dục các kiến thức về văn hóa giao thông cho học viên, để họ có ý thức từ việc học lý thuyết ở lớp đến thực hành trên đường. Chính vì vậy, cần thường xuyên kiểm tra, đôn đốc, yêu cầu các giảng viên phải có sự sáng tạo trong bài giảng, đồng thời mỗi học viên phải tự nâng cao ý thức chấp hành Luật Giao thông đường bộ sau khi hoàn thành khóa học.

Để nâng cao chất lượng đào tạo, Nhà trường thường xuyên kiểm tra mọi công đoạn đào tạo rất chặt chẽ, để đảm bảo mỗi học viên khi hoàn thành khóa học phải nắm bắt được các quy định an toàn khi tham gia giao thông, đồng thời nắm chắc Luật Giao thông đường bộ để không vi phạm.

Để nâng cao tính thực hành cho các học viên, Nhà trường đã đầu tư hệ thống tập lái điện tử, giúp cho người học có thao tác thuần thục trước khi điều khiển phương tiện trên đường. Bên cạnh đó, tại các giờ học lý thuyết, giảng viên thường xuyên truyền đạt đến học viên việc nâng cao ý thức xây dựng văn hóa giao thông khi tham gia giao thông trên đường, như: Không bật đèn pha khi đi trong phố, dừng đỗ phương tiện đúng nơi quy định, không phóng nhanh vượt ẩu, chở hàng hóa cồng kềnh... gây mất an toàn giao thông đối với những phương tiện cùng lưu thông.

Nhà trường đã quán triệt đến các giảng viên, bên cạnh việc truyền đạt kiến thức thì cần phải tuyên truyền cho mọi người thấy được việc chủ động nâng cao văn hóa giao thông khi tham gia giao thông. Mỗi lái xe cần phải có ý thức ngay từ khi cầm tay lái lần đầu tiên và luôn nhớ rằng "Đằng sau tay lái là trái tim". Chính vì vậy, mọi người đều đã có ý thức hơn trong việc chủ động học các quy định an toàn khi tham gia giao thông, nắm chắc Luật Giao thông đường bộ để không vi phạm.

Để nâng cao chất lượng đào tạo, xây dựng văn hóa giao thông, Nhà trường luôn xác định đội ngũ giảng viên sẽ đóng vai trò then chốt. Chính vì vậy, Nhà trường đã chủ động phối hợp với Công an tỉnh Điện Biên tổ chức tập huấn, áp dụng chương trình đào tạo mới cho 100% giảng viên trực tiếp tham gia đào tạo lái xe trên địa bàn Tỉnh. Để bám sát với chương trình đào tạo của Bộ Công an, liên kết chặt chẽ với Trung tâm đào tạo thường xuyên cập nhật, bổ sung vào bài giảng những chương trình mới, để học viên nắm bắt được chính xác. Trong quá trình học viên sát hạch, tại các phòng chờ đều được bố trí màn hình, kết quả sát hạch lý thuyết được công khai để học viên tiện theo dõi và phát huy vai trò giám sát, phát hiện tiêu cực.

III. KẾT LUẬN

Một trong những điều quan trọng mà Trung tâm đào tạo và sát hạch lái xe cơ giới đường bộ, Trường Cao đẳng Điện Biên luôn phải chú trọng, đó là khi học viên được cấp Giấy phép lái xe phải nắm chắc Luật Giao thông đường bộ. Điều này sẽ giúp người điều khiển phương tiện tham gia giao thông có ý thức hơn. Chính vì vậy, bên cạnh việc truyền đạt cho học viên các kỹ năng về lái xe an toàn, đồng thời lồng ghép, tuyên truyền, giảng dạy cho họ nhận biết, nâng cao ý thức, đạo đức trong việc chấp hành quy định khi tham gia giao thông.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Quốc hội (2025), *Luật Trật tự, an toàn giao thông đường bộ số 36/2024/QH15, hiệu lực thi hành từ ngày 01/01/2025.*

2.https://thuvienphapluat.vn/van-ban/Giao-thong-Van-tai/Nghi-dinh-160-2024-ND-CP-quy-dinh-ve-hoat-dong-dao-tao-va-sat-hach-lai-xe-624017.aspx.

3.https://thuvienphapluat.vn/van-ban/Giao-thong-Van-tai/Nghi-dinh-165-2024-ND-CP-huong-dan-Luat-Duong-bo-va-Dieu-77-Luat-Trat-tu-an-toan-giao-thong-duong-bo-623287.aspx.